

Sygn. akt IV P-Pm 44/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie IV Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Marek Osowicki
Protokolant:	sekretarz sądowy Anna Górską

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2018 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa A. Ł.

przeciwko A. F.

o zapłatę

1. Oddała powództwa.
2. Zasada od powoda A. Ł. na rzecz pozwanej A. F. kwotę 900 zł tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt IV P 44/18

UZASADNIENIE

Pełnomocnik A. Ł. wniósł przeciwko pozwanej A. F. o zapłatę kwoty 6.609,95 zł wraz z odsetkami za opóźnienie oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, powód 19.11.2012 r. zatrudnił na czas nieokreślony pozwaną A. F. na stanowisku „pracownik biurowy”. W okresie od 03.02.2013 r. do 22.03.2013 r. pozwana pobierała z ZUS zasiłek chorobowy, a w okresie od 23.03.2013 r. do 31.05.2013 r. zasiłek macierzyński. Pozwana pobrała świadczenia na łączną kwotę 5.091,70 zł. Decyzją (...) Oddział w S. z dnia 01.08.2013 r., znak (...) - (...) wskazane świadczenia uznane zostały za nienależnie pobrane, a powód został zobowiązany do ich zwrotu w kwocie 5 260,34 zł z czego 5 091,70 zł tytułem należności głównej i 168,64 zł tytułem odsetek. Na skutek wniesionego przez powoda odwołania od wskazanej decyzji Sąd Rejonowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 08.09.2015 r. w sprawie o sygn. akt V U 389/13 zmienił decyzję zobowiązując powoda do zwrotu kwoty 5 091,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 06.08.2013 r. do dnia zapłaty. Po rozpoznaniu apelacji powoda, Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 10.03.2016 r. w sprawie o sygn. akt V Ua 40/15 zmienił zaskarżony wyrok sądu I instancji w ten sposób, że powód nie został obciążony obowiązkiem zapłaty odsetek w kwocie 168,64 zł. Natomiast został on prawomocnie obciążony obowiązkiem zwrotu na rzecz (...) Oddział w S. kwoty 5 091,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 6.08.2013 r. do dnia zapłaty. Wyrok uprawomocnił się dnia 10.03.2016 r. Powód 30.06.2018 r. wpłacił na rzecz ZUS kwotę 5.091,70 zł a 11.08.2016 r. kwotę 1.518,25 zł tytułem brakującej części. Powód osobiście wezwał pozwaną do zapłaty dwukrotnie, po raz pierwszy 30.06.2016 r. w zakresie kwoty 5. 091,70 zł, po raz drugi 11.08.2016 r. w zakresie kwoty 1 518,25 zł. Oba wezwania pozostały bez odpowiedzi. Szkada doznana przez powoda jest normalnym następstwem bezprawnego działania pozwanej, polegającego na pobieraniu świadczeń z ubezpieczenia społecznego,

do których nie była ona uprawniona. Ewentualną podstawą powództwa stanowi art. 405 k.c. i roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Pełnomocnik pozwanej w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu podniósł, że powołany w uzasadnieniu pozwu przepis art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie może być podstawą roszczenia powoda. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że to powód, w myśl art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Rozstrzygnięcie to zostało poddane kontroli sądowej. Oznacza, to że brak jest podstaw, prawnych do żądania zwrotu tych świadczeń od powódki. Pozwana nie wzbogaciła się kosztem powoda. Zasiłek chorobowy i macierzyński zużyła na bieżące potrzeby.

Sąd ustalił co następuje:

Powód A. Ł. zawarł z pozwaną A. F. 19.11.2012 r. umowę o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika biurowego z wynagrodzeniem w wysokości najniższego krajowego wynagrodzenia.

(dowód: umowa o pracę k. 14).

W okresie od 03.02.2013 r. do 22.03.2013 r. pozwana pobierała z ZUS zasiłek chorobowy, a w okresie od 23.03.2013 r. do 31.05.2013 r. zasiłek macierzyński. Pozwana pobrała świadczenia na łączną kwotę 5.091,70 zł.

(bezsporne).

Decyzją (...) Oddział w S. z dnia 01.08.2013 r., znak (...) - (...) wskazane świadczenia uznane zostały za nienależnie pobrane, a powód został zobowiązany do ich zwrotu w kwocie 5 260,34 zł z czego 5 091,70 zł tytułem należności głównej i 168,64 zł tytułem odsetek.

(dowód: decyzja ZUS k.15).

Sąd Rejonowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 08.09.2015 r. w sprawie o sygn. akt V U 389/13 zmienił decyzję zobowiązując powoda do zwrotu kwoty 5 091,70 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 06.08.2013 r. do dnia zapłaty i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

(dowód: wyrok SR w Słupsku z 8.09.2015 r. k.16).

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 10.03.2016 r. w sprawie o sygn. akt V Ua 40/15 zmienił zaskarżony wyrok sądu I instancji w ten sposób, że powód nie został obciążony obowiązkiem zapłaty odsetek w kwocie 168,64 zł i w pkt. II oddalił apelację.

(dowód: wyrok SO w Słupsku z 10.03.2016 r. k.17).

(...) Oddział w S. pismem z 6.06.2016 skierowanym do powoda wskazał, że decyzja Oddziału ZUS w S. z 1.08.2013 r. jest nadal aktualna w zakresie zobowiązania powoda do zwrotu nienależnie wypłaconego A. F. zasiłku chorobowego za okres od dnia 3.02.2013 r. do dnia 22.03.2013 r. oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od 23.03.2013 r. do 31.05.2013 r. w kwocie 5.091,70 zł.

(dowód: pismo ZUS k.18).

Powód 30.06.2018 r. wpłacił na rzecz ZUS kwotę 5.091,70 zł a 11.08.2016 r. kwotę 1.518,25 zł na skutek wezwania ZUS tytułem brakującej części.

(dowód: wydruki przelewów k. 19 i 21, wezwanie ZUS k.20).

Powód osobiście wezwał pozwaną do zapłaty dwukrotnie, po raz pierwszy 30.06.2016 r. w zakresie kwoty 5. 091,70 zł, po raz drugi 11.08.2016 r. w zakresie kwoty 1 518.25 zł a pełnomocnik powoda wystosował przesądowe wezwanie do zapłaty 7.10.2016 r.

(dowód: wezwania k.22-28).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie stan faktyczny był bezsporny.

Przedmiotem sporu była kwestia czy pozwana swoim bezprawnym działaniem wyrządziła powodowi szkodę ewentualnie czy bezpodstawnie wzbogaciła się kosztem powoda.

W sprawie bezsporne było, że to powód A. Ł. decyzją (...) Oddział w S. z 1.08.2013 r. na podstawie przepisu art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 1 i art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. nr 77 poz. 512 ze zm.) był zobowiązany do zwrotu nienależnie wypłaconego A. F. zasiłku chorobowego za okres od dnia 03-02-2013 do dnia 22-03-2013 oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 23-03-2013 do dnia 31-05-2013 wraz z odsetkami w łącznej kwotę 5.260,34 zł.

Przedmiotem zwrotu są świadczenia „przyznane” lub wypłacone przez organ rentowy bez podstawy prawnej z powodu przekazania przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W tym wypadku płatnik składek (pracodawca) może być obciążony zwrotem świadczenia tylko wówczas, gdy przekazał organowi rentowemu dane stanowiące podstawę przyznania świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09) oraz gdy były to dane nieprawdziwe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2000 r., II UKN 1/00, OSNAPiUS 2002 nr 9, poz. 218).

	<p>Przepis art. 84 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) dotyczy samodzielnej, szeroko określonej, lecz odrębnej kategorii stanów, w których pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez pracodawcę nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Nieprawdziwe dane to dane niezgodne ze stanem faktycznym. Celem regulacji wynikającej z art. 84 ust. 6 ustawy jest umożliwienie organowi rentowemu odzyskania świadczeń, które bez jego winy zostały wypłacone, bądź zawyżone, a nie ma przy tym podstaw, aby uznać, że pobierająca je osoba zobowiązana byłaby do ich zwrotu w myśl zasad wynikających z art. 84 ust. 1 i 2 ustawy.</p>
--	---

Dokonując wykładni art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 września 2014 r., II UK 570/13 (OSNP 2016 nr 1, poz. 11), stwierdził, że przedmiotem zwrotu nienależnie pobranego świadczenia są świadczenia przyznane lub wypłacone przez organ rentowy bez podstawy prawnej z powodu przekazania przez płatnika lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W tym wypadku płatnik składek (**pracodawca**) może być obciążony zwrotem świadczenia tylko wówczas, gdy przekazał organowi rentowemu dane stanowiące podstawę przyznania świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09) oraz gdy były to dane nieprawdziwe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2000 r., II UKN 1/00, OSNAPiUS 2002 nr 9, poz. 218). Przekazanie nieprawdziwych danych stanowi czyn niedozwolony, konieczne jest więc stwierdzenie winy według hipotezy: kto przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych nieprawdziwe dane, zobowiązany jest do zwrotu kwot świadczonych na ich podstawie.

Podobny pogląd zaprezentowany jest w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2015 r., I UK 206/14 w którym przyjęto, że „ustalając wykreowaną w art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zasadę odpowiedzialności płatnika za podanie nieprawdziwych danych, należy odwołać się do poglądów wyrażonych przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2013 r., I UK 103/13 w którym rozważana była przesłanka odpowiedzialności płatnika składek na podstawie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm.) za nieprzekazanie danych lub przekazanie nieprawdziwych danych, od których jest uzależniona stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe. Również i w komentowanym zakresie jest to sytuacja podobna do odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Płatnik powinien więc spotkać się z sankcją za niewykonanie lub nienależyte wykonanie swojego obowiązku nałożonego przepisami prawa, chyba że jest to następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności (domniemanie odpowiedzialności, tak jak to przewiduje art. 471 KC)”. Powyższa konstatacja uprawnia zatem do stwierdzenia, że konieczną przesłanką odpowiedzialności płatnika na podstawie art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest wina płatnika w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu przekazania organowi rentowemu wymaganych informacji, polegająca na niedochowaniu należytej staranności (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 16 lutego 2017 r., III AUa 698/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 listopada 2016 r., III AUa 966/16, czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 czerwca 2016 r., III AUa 1122/15).

Z kolei w wyroku z dnia 24 stycznia 2017 r., I UK 36/16 Sąd Najwyższy odwołując się do uchwały z dnia 19 października 1988 r., III UZP 33/88 (OSNAPiUS 1989 nr 12, poz. 199), wskazał, że obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń obciąża płatnika składek poza zakresem ubezpieczeniowego pojęcia „świadczeń nienależnie pobranych”, gdyż nie polega na „zwrocie świadczeń”, lecz na wyrównaniu szkody wyrządzonej przez spowodowanie wypłacenia przez organ ubezpieczeń społecznych świadczeń, osobie, której się nie należały. Także w doktrynie zauważa się, że sformułowanie „obowiązek zwrotu świadczenia” jest nieprecyzyjne i mylące, gdyż obowiązek płatnika nie polega na zwrocie świadczenia, lecz w istocie na wyrównaniu szkody wyrządzonej przez spowodowanie wypłacenia przez organ ubezpieczeń społecznych świadczeń nienależnych (por. S. Płażek, Z. Salomon: Zwrot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, Palestra 1988 nr 8-9, s. 56).

Przyjmuje się zatem, że odpowiedzialność płatnika składek z tytułu naprawienia szkody wyrządzonej wskutek podania organowi rentowemu nieprawdziwych danych i spowodowania w ten sposób wypłaty nienależnego świadczenia **jest odpowiedzialnością deliktową**, opartą na winie sprawcy (por. R. Babińska: Pojęcie i rodzaje błędu organu rentowego lub odwoławczego, Państwo i Prawo 2005 nr 12, s. 58). W żadnym razie nie ona charakteru absolutnego i nie jest niezależna od zachowania organu rentowego.

W ocenie sądu skoro jedną z przesłanek odpowiedzialności płatnika na podstawie przepisu art. Art. 84 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest brak podstaw do żądania zwrotu bezpośrednio od osoby, której te świadczenia wypłacono i skoro jego podstawą jest odpowiedzialność odszkodowawcza (deliktowa), to nie można tej odpowiedzialności stanowiącej sankcję, nakładaną na płatnika, za wyrządzenie szkody powodującej wypłacenie nienależnych świadczeń przez organ ubezpieczeń społecznych, przerzucać na osobę, której świadczenia wypłacono.

Bowiem zgodnie z zasadami odpowiedzialności deliktowej odpowiedzialność spoczywa wyłącznie na sprawcy szkody, w tym przypadku płatniku, który podał organowi rentowemu nieprawdziwe dane, na podstawie których dokonano wypłaty nienależnego świadczenia. W powyższej sytuacji płatnikowi nie przysługuje prawo regresu względem osoby, której wypłacono nienależne świadczenie. Pracodawca nie może też przerzucać swojej osobistej odpowiedzialności odszkodowawczej wobec organu ubezpieczeń społecznych na pracownika.

Zdaniem sądu nie zachodzi też sytuacja „bezpodstawnego wzbogacenia” kosztem powoda jako płatnika składek. Decyzja ZUS i wyroki sądów ubezpieczeń społecznych dotyczą osobiście powoda i na niego nakładają obowiązek odszkodowawczy. Świadczenia wypłacone pozwanej nie stanowiły własności powoda, a jedynie powód był płatnikiem (pośrednikiem) świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zatem pozwana nie mogła być bezpodstawnie wzbogacona kosztem powoda z tytułu wypłaconego jej zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego z ubezpieczenia społecznego.

Roszczenie powoda nie znajduje podstaw prawnych.

Mając na uwadze powyższe sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 2 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), zasadzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 900 zł tytułem kosztów procesu.